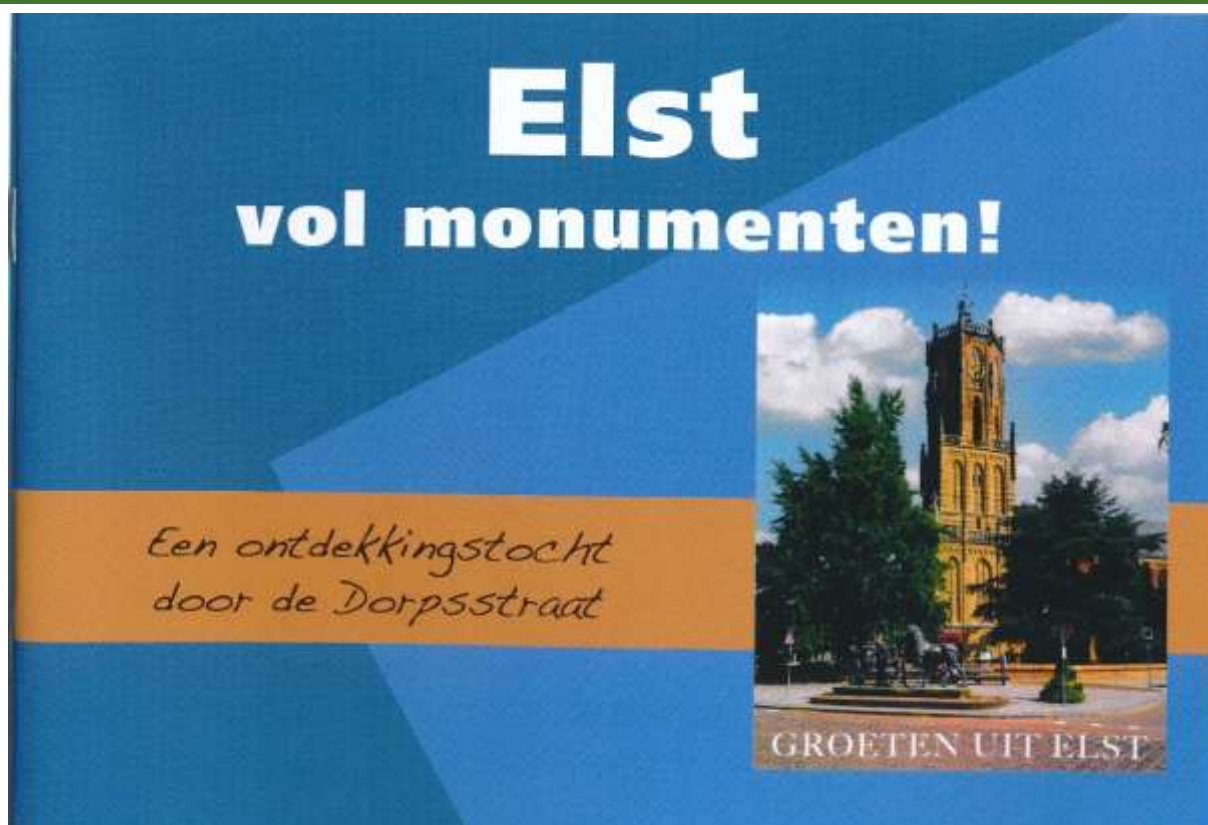

**Historische Vereniging
Marithaime**

Jaarverslag 2023

Boekje t.g.v. Open Monumentendag september 2023

Inleiding

Het jaar 2023 was voor Marithaime succesvol. Een voltallig bestuur van zeven personen, dat elke maand vergaderde, een in aantal groeiende archiefwerkgroep van gemiddeld acht personen die wekelijks bij elkaar komt, veel bezoekers bij de inloopwoensdagochtend, verschillende aanmeldingen van nieuwe vrijwilligers, veel publiciteit, prima lezingen, een druk bezochte dorpsquiz, een gestage toename van het aantal leden en een groei van het aantal bijdragen aan de Nieuwsbrief en de Elstercloupedie.

Verskillende nieuwe werkgroepen zijn gestart en veel schenkingen zijn ontvangen, waarbij vooral grote hoeveelheden foto's uit de Elster geschiedenis aangeboden werden.

Steeds meer (in het verleden ontvangen) archieven worden ontsloten. Hoewel het aantal actieve leden de veertig benadert, blijven nieuwe vrijwilligers gewenst. Er is nog veel werk te verzetten.

We zien de toekomst van Marithaime positief tegemoet.

Jaarverslag vastgesteld in de Algemene Vergadering d.d. 11 maart 2024

Ron van Hoeven
voorzitter

Rudi Liebrand
secretaris

Inhoudsopgave

Leden en bestuur	p. 4
Leden	
Bestuur	
Vertegenwoordigingen	p. 5
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit	
Commissie Naamgeving	
Stichting Tabula Batavorum	
Contacten met gemeente	
Contacten met andere historische verenigingen	
Activiteiten	p. 8
Lezingen/excursies	
Elster Dorpsquiz	
Vanuit de werkgroepen	p. 10
Werkgroep publiciteit	
Website	
Facebook	
Nieuwsbrief	
Elsterclopedie	
Werkroep Archeologie	
Werkgroep Genealogie	
Werkgroep Tweede Wereldoorlog	
Werkgroep Lent	
Werkgroep Nip	
Werkgroep Taminiau/Heinz	
Werkgroep Herberts	
Werkgroep Westeraam	
Werkgroep Erfgoedlokaal, bibliotheek en archief	
Bibliotheek en archief	
Collectie Gelderland	
Digitaal archief	
Werkgroep Publicaties	
Sport	
Van heden naar verleden	
Kastelen bij Elst	

Leden en bestuur

Leden

Het ledenbestand is in 2023 opgelopen tot 290.

Stand van zaken per 31-12-2023:

erelid	2
gezinsslid	18
lid	270
totaal	290

overleden	11	aangemeld	31
geroyeerd	1		
opgezegd	9		
AF	21	BIJ	31

Bestuur

Het bestuur was met zeven leden voltallig.

voorzitter	Ron van Hoeven (contact gemeente en hist. ver.'n)
secretaris	Rudi Liebrand (digitaal archief)
penningmeester	Eric Zwartkruis
lid	Henk Knol
lid	Marius Jansen (activiteiten/lezingen)
lid	Jan Rouwhorst (PR en communicatie, nieuwsbrief)
lid	Netty van Kleef (archief en bibliotheek)

Ook dit jaar heeft Herman Aarns meegedraaid in het bestuur, als zijnde niet-bestuurslid. Voor bepaalde taken wordt het bestuur ondersteund door Bjorn van Snippenburg (Nieuwsbrief, website en Elsterclopedie), Christa van Kleef (entree lezingen) en Ger de Vrieze (bezorgen van de Nieuwsbrief en uitnodigingen bij leden die geen e-mail hebben en het rondbrengen van niet opgehaalde jaarboeken Terugblik van Tabula Batavorum).

Het bestuur kwam in 2023 elf maal in vergadering bij elkaar. Er werden elf Nieuwsbrieven uitgegeven. In het wapen van Elst werden 6 lezingen gehouden en in de Grote kerk één (samen met het Tempel-Kerkmuseum) en we organiseerden voor onze leden een interessante excursies naar Tongeren en naar het Tempel-Kerkmuseum in Elst.

Vertegenwoordigingen

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK)

(contactpersoon Jacques Zwartkruis)

Namens Marithaime heeft Jacques Zwartkruis zitting in de gemeentelijke commissie CRK, die gevraagd en ongevraagd advies geeft over beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten. Gemeente Overbetuwe telt 76 rijks- en 200 gemeentelijke monumenten. (zie Elsterclopedie) Verder zijn er 97 beschermde archeologische gebieden en drie beschermde landgoederen: Loenen, Herveld en Hemmen. Alle monumenten zijn vanaf de openbare weg te bekijken. Bij de besprekingen in de commissie is er vooral aandacht voor het handhaven van historische details van zowel het in- als het exterieur van elk monument. Het is van deze tijd te onderzoeken hoe zo'n pand het best geïsoleerd kan worden met behoud van de historische detailleringen. Bij het plaatsen van zonnepanelen wordt er meestal een verantwoorde oplossing gevonden. Ook is er aandacht voor de gekozen kleuren van het schilderwerk en de detailleringen van de daklijsten en boeiboorden.

Commissie Naamgeving

(contactpersoon Feike Vlas)

In de gemeentelijke Commissie Naamgeving zit namens Marithaime Feike Vlas. De bedoeling van deze commissie is om de geschiedenis door te laten klinken in de naamgeving van straten, bruggen en watergangen. De commissie is in 2023 drie keer bijeen geweest. Aan de orde kwamen betreffende Elst:

1. De Pas: De straatnamen daar zijn vastgesteld en zullen te zijner tijd aan B&W worden voorgelegd. De namen Zomerspelen, Winterspelen, Marathon en Atletiek staan vast. Over namen van nog twee wintersporten wordt nog overlegd.
2. Terrein aan de Valburgseweg, ooit van het Rentambt en oorspronkelijk Vriezenenck genaamd. Moet dat het "Binnenveld" gaan heten? Er zal overleg binnen onze vereniging gaan komen over een alternatieve naam is onlangs besloten.
3. Lingezicht. In de laatste vergadering van vorig jaar is het thema vastgesteld, zijn de namen van de langste rivieren ter wereld.

Komend jaar worden de namen van de straten in De Pas Noord in overleg met leden van Marithaime vastgesteld.

Stichting Tabula Batavorum

(contactpersoon Sipkje Schimmel)

Sipkje Schimmel vertegenwoordigt Marithaime in het bestuur van deze stichting die zorgt voor de jaarlijkse publicatie van Terugblik.

Op 1 december 2023 werd in het Veerhuis te Opheusden Terugblik nr. 24 gepresenteerd. Het boek kreeg de titel mee: 'Wie Helpt' over dienstverlening en hulp in de Betuwe met twee bijdragen vanuit Marithaime.

Frits Hoogveld schreef het hoofdstuk 'Over sloten, drinkgaten, regentonnen, waterputten en pompen; De drinkwatervoorziening in Elst vóór 1935' en Rudi Liebrand het hoofdstuk 'Elst ziet het licht; De start van de stroomverkoop in Elst'. Het thema voor de Terugblik van 2024 (nr. 25 – en tevens de laatste) is 'Vrouwen in de Betuwe'.

Van de Terugblik 2023 zijn 280 nummers uitgeleverd; een groot deel werd opgehaald op 16 december (zie verderop), de rest werd bezorgd door Ger de Vrieze.

Contacten met de gemeente

(contactpersoon Ron van Hoeven)

Het bestuur heeft regelmatig contact met de gemeente Overbetuwe, zowel met de wethouder als met de betreffende ambtenaren.

Onderwerpen die aan de orde komen zijn het digitaliseren van de oude oplagen van Weekblad De Betuwe, het terughalen uit het provinciaal depot in Nijmegen van vondsten uit Elst, het bewaken van gemeentelijk cultureel erfgoed en het opzetten van historische wandel- en fietsroutes, betrokkenheid van Marithaime bij de jaarlijkse Romeinendag. Ook de mogelijkheden tot het vinden van opslag- en expositieruimte staan op de agenda.

Op de zaterdag van Open Monumentendag was een deel van het gemeentehuis opengesteld en konden de gerestaureerde wapenpanelen uit en de oude deuren van het vroegere Ambtshuis door onze leden en de Elster bevolking bewonderd worden (zie verder: activiteiten). Het voornemen van de gemeente is om deze deuren permanent in de ontvangsthal van het gemeentehuis te plaatsen.

Eind 2022 sloot Drukkerij Herberts haar deuren in de Dorpsstraat in Elst. Marithaime kreeg de complete oplagen van De Betuwe van ruim een eeuw. Aan de gemeente is gevraagd om het Weekblad De Betuwe als gemeentelijk cultureel erfgoed te erkennen, waardoor de digitalisering van de kranten makkelijker zou kunnen plaatsvinden (zie ook: Werkgroep Herberts).

Contacten historische verenigingen

(contactpersoon Ron van Hoeven)

Het contact met de andere Historische Verenigingen in Overbetuwe wordt onderhouden door de voorzitters van de verenigingen. Dit contact vindt ad hoc en naar behoefte plaats.

In 2023 kwamen we 2 maal bij elkaar. De gesprekken gingen over de gezamenlijke belangen van de Historische Verenigingen en de contacten met de gemeente.

Activiteiten

Lezingen/Excursies

(contactpersoon Marius Jansen)

21 maart 2023 > Aansluitend aan de jaarvergadering (aanwezig: 49 leden) lezing door Bjorn van Snippenburg (Landschapshistoricus) over 'Erfgoed en omgevingswetten'. Hoe gaan wij om met ons Erfgoed(Elst)? Een geslaagde, pittige en vooral informatieve avond.

11 april 2023 > Lezing door Frank van Lunteren, geschiedenisleraar. 'Nieuwe inzichten in de Gebeurtenissen In Elst van 14/9 tot 25/9 1944'.

25 mei 2023 > Lezing over Berlijn. Duo presentatie door Frank Thomaschewsky (oud-inwoner Berlijn) en Feike Vlas. Leuke vlotte lezing. Circa Tachtig personen.

3 juni 2023 > Rondleiding in Tempel-Kerkmuseum door twee gidsen o.a. Ger de Vrieze, lid Marithaime. 24 deelnemers.

9 september 2023 > Op Openmonumentendag verzorgden we de openstelling van de oudbouw van het gemeentehuis waar de gerestaureerde wapenpanelen van het Ambtshuis hangen. Ook de oude deuren van het Ambthuis waren opgesteld. Er werden drie presentaties verzorgd door Ger de Vrieze. Voor het gemeentehuis bemensten we een boeken- en informatiestand. Voor deze gelegenheid maakten we een boekje met een wandeling langs 25 monumenten in de Dorpsstraat.

30 september > 2023 Excursie Tongeren. Historische stad. Twintig personen met eigen vervoer. Meer dan de moeite waard. Gezellige en informatieve dag.

3 oktober 2023 > Lezing Peter van den Broeke met als thema 'Vóór de Romeinen kwamen'. Veelal archeologie. Beetje wetenschappelijk gepresenteerd. Veertig aanwezigen. Geluid was niet bijzonder.

14 november 2023 > Lezing 'Hertog Karel van Gelre' door historicus Jan de Vries Bijzonder geslaagde avond ,enthousiast gepresenteerd. Vijftig personen.

27 november 2023 > 'Archeologische vondsten op De Pas' door Adé Porreij-Lyklema Deze avond werd gezamenlijk georganiseerd door Marithaime en Tempel-Kerkmuseum en vond plaats in de Grote Kerk. Ook buurtvereniging Brienenshof was speciaal uitgenodigd. Geslaagde avond. 92 personen.

19 december 2023 > 'Historie de Betuwe streek tussen Rijn en Waal'. Gepresenteerd door historicus/geschiedenisleraar Pierre Cuypers. Zeer geslaagde avond. Informatief ,boeiend met veel humor gebracht. Circa vijftig personen.

Elster Dorpsquiz

(contactpersoon Toon Osterloh)

Het jaar van een Dorpsquiz met zijn medewerkers ziet er sjabloonachtig uit. Zo ook het jaar 2024. In de maand mei de aftrapbijeenkomst. Daar wordt het stof van het universele draaiboek afgeblazen, dan worden de nieuwe data ingevuld en de taken verdeeld. In augustus, september en oktober worden de vragen gemaakt door de werkgroepleden. Vervolgens gewogen, ge(her)redigeerd, gekozen en digitaal verwerkt. En begin 2024 komt er gewoon weer een nieuwe Dorpsquiz.

Werkgroep Publiciteit

(contactpersoon Jan Rouwhorst)

De werkgroep PR, bestaande uit Bjorn van Snippenburg, Coen Hoogveld, Netty van Kleef en Jan Rouwhorst, zorgt ervoor dat Marithaime op een positieve manier in de publiciteit komt, met name rondom door Marithaime georganiseerde activiteiten. Persberichten worden verzorgd door Jan in Het Gemeentenuws en De Gelderlander. Deze gaan over aanstaande activiteiten en/of verslagen van activiteiten. Marithaime is zodoende afgelopen jaar vaak positief in het nieuws geweest.

Website

Deze commissie verzorgt bovendien een deel van de interne communicatie binnen onze vereniging. Dit doen we op de volgende manieren.

Ten eerste via [onze website](#). Door Bjorn worden alle berichten, verhalen, foto's, activiteiten etc. op de website geplaatst. De website is belangrijk visitekaartje voor Marithaime, dus deze moet informatief en actueel zijn.

Facebook

(Contactpersoon Netty van Kleef)

De Facebookpagina is het afgelopen jaar door Netty voortgezet. Op facebook zijn wat leuke filmpjes geplaatst bijv. van de Vierdaagse van vroeger en Oudhollandse spelletjes die we vroeger op straat speelden. Ook de aankondigingen over lezingen worden hier geplaatst. Het aantal volgers is toegenomen tot 327.

Nieuwsbrief

(contactpersoon Jan Rouwhorst)

De maandelijkse nieuwsbrief is het afgelopen jaar elf keer verstuurd, alleen in december niet. In de Nieuwsbrief staat een verzameling van berichten, verhalen, foto's etc. die ook op de website staat of komt. Henk Knol is een trouwe leverancier van copy. Jan doet de redactie van alle copy. Bjorn doet de eindredactie en verzorgt de lay out en de verzending. De Nieuwsbrief wordt verzonden naar 273 leden en 68 belangstellenden.

Indien er ontwerpen nodig zijn voor bijvoorbeeld posters, flyers of de kerstkaart dan worden deze gemaakt door Coen Hoogveld. Coen zorgt ervoor dat dit op een professionele manier gebeurt in een herkenbare Marithaime huisstijl.

Elsterclopedie

(contactpersoon Bjorn van Snippenburg)

De “redactie” van de [Elsterclopedie](#) wordt gevormd door: Rudi Liebrand, Wouter Gubbels, Hans Smeets en Bjorn van Snippenburg. Af en toe worden er nieuwe stukken geplaatst maar de reactie moet nog tot een goede workflow komen. Het geheel kristalliseert zich steeds meer uit wat het betekent dat Elsterclopedie een naslagwerk moet zijn. Nieuwe artikelen in de Elsterclopedie worden steeds aangekondigd in de Nieuwsbrief.

In voorbereiding zijn o.a. artikelen van Hans Smeets over WOII, van Wouters Gubbels over Westeraam, van Wim Pasman over de Coöperatieve Zaaizaad- en Pootgoedtelersvereniging. Nieuwe schrijvers zijn van harte welkom.

Werkgroep Archeologie

(contactpersoon Harry Sanders)

De werkgroep wordt ingeschakeld wanneer er vragen van buiten komen over archeologische zaken. In 2023 is de verzameling Hommes aan de vergetelheid ontrukkt. Marithaime heeft sinds 2007 in bruikleen van de gemeente een kist met 651 archeologische vondsten, vooral fibulae, gespen, munten en kogels. Alle stukken zijn gecontroleerd; veertig wat grotere stukken van de verzameling bleken te ontbreken; ze zijn (waarschijnlijk) in bruikleen bij het Tempel-Kerkmuseum. Vick Hermsen is momenteel bezig de hele verzameling digitaal op te nemen in het PAN, de ‘Vondstregistrator Zuidoost-Nederland Portable Antiquities of the Netherlands’.

Van de Historische Kring Bemmelen is een tweetal schoendozen met rond 1972 opgegraven scherven ontvangen, afkomstig van de Steltsestraat in Lent en de Hoge Hof in Elst. De scherven zijn vervolgens beschreven door Teubner/van den Broeke en opgenomen in het Provinciaal Depot voor bodemvondsten van Gelderland in Kist 282.

Werkgroep Genealogie

(contactpersoon Huib de Vries)

De werkgroep genealogie biedt leden van Marithaime ondersteuning bij hun genealogisch onderzoek. Met enige regelmaat komen van buiten Elst genealogische vragen over families die ooit in Elst woonden of er raakvlakken hebben en soms ook vragen om oude foto’s van Elst, daar zoeken we dan antwoorden bij.

Daarvoor zijn de Bevolkingsregisters van de voormalige gemeente Elst beschikbaar gemaakt: ze zijn digitaal beschikbaar met indexen op onze laptop in de Erfgoedlokaal. Ook hebben wij

beschikbaar de burgerlijke stand van de voormalige gemeenten Elst, Heteren en Valburg voor zover ze openbaar zijn. Ze staan eveneens op onze laptop. Verder nog adresboeken van Elst, uittreksels van telefoonboeken van verschillende jaren uit Elst en omliggende dorpen en gemeenten.

Ook zijn alle VHS-video's gedigitaliseerd en daarnaast veel boeken en brochures.

Er wordt onderzoek gedaan naar Elster families om er ooit een Elster of Overbetuws kwartierstatenboek van te maken. Er is een voornemen om een cursus Aldfaer te gaan geven, maar we zoeken nog iemand die dat wil en kan doen. Het gaat dan om het kunnen werken met het gratis te downloaden programma Aldfaer.

Werkgroep Tweede Wereldoorlog

(Contactpersoon: Hans Smeets)

De werkgroep WOII is in 2023 opnieuw gestart. Hans Smeets gaat de gebeurtenissen in de Over-Betuwe tussen september 1944 en mei 1945 beschrijven en opnemen in de Elsterclopédie. Sinds 2021 woont Hans Smeets in Elst en hij is dus extra geïnteresseerd in de geschiedenis van Elst o.a. wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. Hans wil een voor iedere geïnteresseerde toegankelijk overzicht schrijven in de Elsterclopédie.

Hij zal een chronologisch beeld te schetsen van de militaire acties die hebben plaatsgevonden in onze regio. Het artikel begint met de beschrijving van de aanleiding van operatie Market Garden en gaat vervolgens specifiek in op de militaire acties vanaf 17 september 1944 in de omgeving van de Betuwe inclusief Arnhem en Nijmegen. Hans schrijft: 'Voldoende informatie heb ik of zelf of is goed te verzamelen. Nu moet het geheel goed in de Elsterclopédie komen. Daar ben ik nu mee bezig.'

Werkgroep Lent

(contactpersoon Frans Lefering)

In Lent hebben in 2023 geen activiteiten plaatsgehad. Zelfs heeft de werkgroep Lent niet mee kunnen doen aan een bijdrage voor het Jaarboek van Tabula. Voor 2024 ziet het er naar uit, dat er geen bijdragen aan het Jaarboek en/of activiteiten gaan komen. De Kring Lent lijkt ter ziele.

Werkgroep Nip

(contactpersoon Rudi Liebrand)

Aan de ontsluiting van het archief van A. Nip is al enkele jaren gewerkt door de werkgroep bestaande uit Huib de Vries, Netty van Kleef, Frits Hoogveld, Teus Peek (schoonzoon van Nip) en Rudi Liebrand. Het doel is een reeks boekjes/lezingen te verzorgen over de verschillende buurschappen. De eerste over Aam is geweest in 2022. Werkgroep Nip is begin 2024 opnieuw bij elkaar gekomen om Buurschap Eimeren en De Wuurde te beschrijven. Nip heeft alleen de foto's gemaakt, tot het beschrijven is hij niet meer toegekomen dus dat doen wij dan maar. In juni zal hierover een lezing worden gehouden.

Werkgroep Taminiau/Heinz

(contactpersoon Teus Peek)

Het is dit jaar alweer 75 jaar geleden dat het conservenbedrijf Taminiau verder ging onder de naam Heinz. De archiefgroep Taminiau/Heinz bestaande uit Teus Peek, Gerard van Vosselen, Carel Taminiau en Huib de Vries hield/houdt zich bezig met het digitaliseren en opschonen van het archief van wat nu KraftHeinz is.

Het begon oorspronkelijk met het idee om tijdens het personeelsfeest, vanwege het 65-jarig bestaan van Heinz in Elst, middels twee marktkramen een presentatie te geven over het heden en verleden van Taminiau en Heinz. Hiervoor werd ruim gebruik gemaakt van het bedrijfsarchief. Aanvullingen daarvoor kwamen van Gerard van Vosselen, Carel Taminiau, beiden gepensioneerde personeelsleden, en ook van nog bij Heinz werkende enthousiaste personeelsleden. Na het geslaagde personeelsfeest op 27 mei 2023 is voortvarend te werk gegaan met het opschonen en digitaliseren en categoriseren van de archivalia zoals dia's, videobanden, cd's, foto's en documenten. Dit geheel bevindt zich nu in een afrondende fase en het resultaat zal in het voorjaar aan de directie van KraftHeinz worden aangeboden. Verder zal ergens dit of volgend jaar voor Marithaime een lezing worden verzorgd door Carel Taminiau over het hiervoor omschreven/besprokene. Mogelijk tegelijkertijd met een expositie.

Ook is dit jaar een lijvig handgeschreven en van foto's voorzien logboek, de kroniek van het leven van Jan Taminiau, aan Marithaime ter inzage aangeboden. Bert Karlsbeek heeft alle pagina's gefotografeerd. Mogelijk komt reproductie van het boek ter beschikking van belangstellenden.

Werkgroep Herberts

(contactpersoon Teus Peek)

Bij het ontmantelen van Drukkerij Herberts in 2022 hebben we veel mooie historische zaken kunnen veiligstellen, waaronder twee ongeveer zeventig jaren oude drukmachines, waaronder een Degel die via de Marshallhulp in Elst is gekomen. Deze machines zijn tijdelijk opgeslagen op de Gemeentewerf.

De werkgroep bereidt samen met Jan Herberts een presentatie voor uit de ‘nalatenschap’ van de drukkerij om te laten zien hoe de drukkerij functioneerde. Hiervoor hebben we veel foto’s beschikbaar maar ook gereedschap en voorbeelden van drukwerk dat al eens gemaakt is. Ook voorwerpen zoals portretten, diploma’s en herinneringsborden worden daarin verwerkt en er zal een stukje familiegeschiedenis samengesteld worden bestaande uit een kwartierstaat en de familielijnen in het bedrijf. Alle attributen krijgen een toelichting die met hulp van Jan Herberts zal worden beschreven.

Om deze attributen voor publiek toegankelijk te maken zoekt Marithaime expositieruimte.

Werkgroep Westeraam

(contactpersoon Wouter Gubbels)

Eind 2022 is de Werkgroep Westeraam heropgericht. In 2023 is de werkgroep vooral bezig geweest met het rubriceren van foto’s, gemaakt door Hans Eijkelboom en Feike Vlas. Een vijftal vrijwilligers uit de wijk rubriceert de foto’s. Verder zijn in het loop van het jaar enkele artikelen geplaatst in de Elsterclopedie: over de Romeinse tempel in de Westeraam, archeologie, straatnaamgeving, waterbeheer en bomen in de wijk. Bij de gemeente Overbetuwe is een WOO verzoek ingediend m.b.t. de commissie Straatnaamgeving. Ook is er gedurende het jaar contact geweest met enkele auteurs, het bestuur en actieve leden van Marithaime. De Werkgroep Westeraam zal op termijn op basis van al deze gegevens en materialen een presentatie voor leden verzorgen.

Werkgroep Erfgoedlokaal, bibliotheek en archief

(contactpersoon Netty van Kleef)

bibliotheek en archief

Het Erfgoedlokaal kent op woensdagen van 10 tot 12 uur een open inloop. Bijna wekelijks zijn er bezoekers die vragen hebben of spullen komen aanbieden. Gemiddeld zijn er op z'n ochtend acht Marithaimeleden aanwezig.

We gingen weer verder met het opschonen, ordenen en archiveren van de vele stukken (boeken, tijdschriften, foto's, krantenartikelen, kaarten) die in ons Erfgoedlokaal aanwezig zijn.

Door schenkingen (vooral boeken) wordt dit archief steeds verder uitgebreid. We selecteren voortaan streng: alleen spullen die van toepassing zijn op Elst en directe omgeving worden opgeslagen, andere doen we van de hand.

Op zaterdag 16 december hebben we een open dag georganiseerd waar de Terugblik 2023 opgehaald kon worden. Tevens hebben we deze dag gebuikt om de boeken die Marithaime niet wil bewaren in de verkoop te doen. Bijna de helft van de leden heeft die dag ons Erfgoedlokaal bezocht. De warme chocomel en de kerstkransjes werden zeer gewaardeerd. Zelfs de kerstboom ontbrak niet. Het was een goede succesvolle actie en bovenal was het heel gezellig.

Waar zijn we verder zoal druk mee geweest?

- Bijhouden bibliotheek en het bestellen van boeken;
- Bijhouden van uitgeleende boeken;
- Wanneer er een schenking binnenkomt wordt deze geadministreerd op een schenkingsformulier;
- Ook onze gasten op de woensdagmorgen worden ontvangen en hun namen genoteerd met tel.nr. om eventueel later contact mee op te nemen.

In 2022 is een deel van de nalatenschap van Drukkerij Herberts bij Marithaime terechtgekomen, waaronder tientallen dozen met (ongesorteerde en ongedocumenteerde) foto's uit de periode van ongeveer 1950 tot 1995. Herman Aarns en Frans Bakkers, omdat deze twee veel weten over de Elster bevolking van vroeger, zijn op woensdagmiddag samen met Netty van Kleef bezig de vele honderden foto's uit te sorteren naar plaatsen in de Betuwe, zoals Bemmelen, Driel, Valburg, Oosterhout. Mettertijd zullen de foto's bezorgd worden bij de diverse historische verenigingen. De foto's over Elst zullen worden gescand en

zijn in de toekomst te zien zijn op de Elsterclopédie. De foto's die niet te duiden zijn verdwijnen in de prullenbak.

Collectie Gelderland

(contactpersonen Netty van Kleef en Teus Peek)

Collectie Gelderland is een provinciale site waarop historische verenigingen, musea etc. hun bezittingen tonen. Marithaime heeft zich in 2022 hierop geabonneerd. Omdat deze website in feite een dubbeling is van onze eigen website, omdat hij kostbaar is en omdat Marithaime de menskracht hiervoor ontbeert, is besloten per 1 jan 2024 het abonnement stop te zetten.

Digitaal archief/Beeldbank

(contactpersoon Rudi Liebrand)

Er wordt gewerkt aan het uitbreiden van een digitaal archief. Hierin worden opgenomen alle documenten en teksten, foto's en afbeeldingen, films en video's. Schriftelijke materialen worden gescand en in pdf bewaard en bewegende beelden zoveel mogelijk gedigitaliseerd en als mp4-bestanden bewaard. Het digitale archief staat voornamelijk op twee harde schijven in ons Erfgoedlokaal en op een privéschijf, zodat alles tenminste dubbel bewaard wordt. In 2022 zijn alle bewegende beelden (videobanden, dvd's, cd's) waarover Marithaime beschikt, gedigitaliseerd en in het digitale archief opgenomen. Ook zijn in dat jaar alle plaatmaterialen (schilderijen, ingelijste foto's, grote foto's, kaarten) gefotografeerd en beschreven en eveneens in het digitale archief opgenomen.

In 2023 heeft Marithaime een verzameling van ongeveer 10.000 foto's vooral over Westeraam ontvangen van Hans Eijkelboom (zie Werkgroep Westeraam). Van Persfotograaf Ton Timmer ontving Marithaime ruim 7.000 foto's van gebeurtenissen in de regio vanaf 1981 alsmede een index van andere foto's uit zijn archief, die hij op aanvraag kan leveren. Beide fotoserie's zijn opgenomen in de Beeldbank van Marithaime.

In 2023 is getracht (diverse brieven en enkele gesprekken) een bedrijf te vinden dat de ruim honderd jaargangen van het Weekblad De Betuwe die Marithaime van Drukkerij Herberts heeft gekregen, tegen een redelijke prijs kan scannen, met als uiteindelijk doel opname in Delpher. Omdat dat de financiële mogelijkheden van de vereniging te boven gaat is voornamelijk besloten eerst maar eens de jaargangen tot 1939, die op microfiche zijn vastgelegd, te laten scannen.

Beschikbaar is een elektronisch doorzoekbare index (in excel) van bezittingen van Marithaime zoals:

- bibliotheekboeken en -artikelen;
- alle bewegende beelden;
- alle gefotografeerde plaatmaterialen;

- veel al dan niet ontsloten archieven.

Zowel het digitale archief als de index zijn nog onvolledig, maar ze worden regelmatig bijgewerkt. OP 1 januari 2024 telde de index 2850 onderwerpen. De index is toegankelijk via de laptop die in het Erfgoedlokaal staat.

Voor niet ontsloten archieven worden nog medewerkers gevraagd.

Werkgroep publicatie

Publicatie Sport

(contactpersoon Henk Knol)

In hun bibliografie over de geschiedenis van Elst stelden Jan Derksen en Gerrit Menting in 2017 vast dat er weinig was vastgelegd over het culturele leven en de sport in Elst. Het boek over 'Cultuur in Elst' is in 2021 verschenen.

Sinds eind 2022 wordt er door Henk Knol, Hans Wagener, Frits Hoogveld, Coen Hoogveld en Jan Rouwhorst gewerkt aan het boek 'Sport in Elst'. Alle nog bestaande, maar ook niet meer bestaande, Elster sportverenigingen komen in dit boek aan bod. De teksten zijn op dit moment zo goed als klaar en ook het meeste fotomateriaal is compleet. Dat betekent dat de komende tijd onder leiding van Rudi Liebrand de eindredactie gedaan gaat worden en dat Coen Hoogveld de vormgeving gaat doen. De verwachting is dat het boek rond de zomer 2024 gereed zal zijn.

Publicatie Elst van heden naar verleden

(contactpersoon Henk Knol)

Elst, van heden naar verleden' is een boek over Elst, geschreven door Gerrit en Ineke Mentink en uitgegeven in 1976, het jaar van de viering van Elst 1250 jaar. Het bestuur is voornemens om ontwikkelingen in het bestaan van Elst na 1976 te beschrijven tot de opheffing van de gemeente Elst in 2002. Momenteel is een begin gemaakt met het verzamelen van bronnen en samenstelling van de redactiegroep.

Publicatie Kastelen Elst

(contactpersoon Frits Hoogveld)

In de loop van 2023 kwam het idee op om een publicatie te gaan voorbereiden over de drie (of vier?) kastelen van Elst. Voorlopig hebben andere zaken prioriteit.